

Załącznik
do uchwały Nr 418/2013
Zarządu Powiatu w Policach
z dnia 10 kwietnia 2013 r.

POWIAT POLICKI

**POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU
PIECZY ZASTĘPCZEJ
W POWIECIE POLICKIM
NA LATA 2013 – 2015**

1. Wstęp.

W dniu 1 stycznia 2012 r. weszły w życie przepisy ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 149, poz. 887 z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą”.

Ustawa określa:

- 1) zasady i formy wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych;
- 2) zasady i formy sprawowania pieczy zastępczej oraz pomocy w usamodzielnianiu jej pełnoletnich wychowanków;
- 3) zadania administracji publicznej w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
- 4) zasady finansowania wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
- 5) zadania w zakresie postępowania adopcyjnego.

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji.

Z kolei system pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców.

Jednostkami organizacyjnymi wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej są m.in. jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego wykonujące zadania w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz organizatorzy rodzinnej pieczy zastępczej.

Starosta Policki zarządzeniem Nr 41/2011 z dnia 5 grudnia 2011 r. wyznaczył Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Policach na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w Powiecie Polickim.

Zgodnie z art. 180 pkt 1 ustawy do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja 3 - letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych. Ww. zarządzenie weszło w życie z dniem 1 stycznia 2012 r.

Mając na uwadze powyższe Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Policach, zwane dalej „Centrum”, opracowało „Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Polickim na lata 2013 - 2015”, zwany dalej „programem”, który po jego uchwaleniu przez Zarząd Powiatu w Policach będzie przez nie realizowany.

2. Podstawy prawne programu:

- 1) ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2013 r. poz. 135 z późn. zm.);
- 2) ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r. poz. 182);
- 3) rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 3 sierpnia 2012 r. w sprawie udzielenia pomocy na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz zagospodarowanie (Dz. U. poz. 954);
- 4) rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. Nr 61, poz 543 z późn. zm.);
- 5) ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2012 r. poz. 788 z późn. zm.).

3. System i formy pieczy zastępczej.

Obowiązujące przepisy prawa przewidują rozwiązania pozwalające na umieszczenie dziecka poza rodziną w przypadku niemożności zapewnienia mu opieki i wychowania przez rodziców. Piecza zastępcza jest sprawowana w formie rodzinnej lub instytucjonalnej. Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej następuje na podstawie orzeczenia sądu, z zastrzeżeniem stosownych przepisów ustawy.

Formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

- 1) rodzina zastępcza:
 - a) spokrewniona,
 - b) niezawodowa,
 - c) zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna;
- 2) rodzinny dom dziecka.

Natomiast instytucjonalna piecza zastępcza jest sprawowana w formie:

- 1) placówki opiekuńczo - wychowawczej;
- 2) regionalnej placówki opiekuńczo - terapeutycznej;
- 3) interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego.

Rodzinę zastępczą lub rodzinny dom dziecka tworzą małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, u których umieszczono dziecko w celu sprawowania nad nim pieczy zastępczej, z zastrzeżeniem przepisów ustawy.

Rodzinę zastępczą spokrewnioną tworzą małżonkowie lub osoba, o której mowa powyżej, będący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka.

Rodzinę zastępczą zawodową lub rodzinę zastępczą niezawodową tworzą małżonkowie lub osoba, o której mowa powyżej, niebędący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka.

4. Piecza zastępcza w Powiecie Polickim.

W celu oceny potrzeb w zakresie rozwoju pieczy zastępczej w Powiecie Polickim dokonano analizy liczby rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie powiatu, liczby dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów oraz liczby dzieci z terenu Powiatu Polickiego umieszczonych w placówkach opiekuńczo - wychowawczych w latach 2009 - 2011, przy czym w części dotyczącej liczby dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych odniesiono się do lat 2007 - 2011.

Tabela nr 1. Liczba rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie Powiatu Polickiego i umieszczonych w nich dzieci, według stanu na dzień 31 grudnia 2011 r.

Rodziny zastępcze	Liczba	
	Rodzin	dzieci
spokrewnione	98	125
niespokrewnione	26	55
zawodowe o charakterze pogotowia rodzinnego	2	11
Razem	126	191

Tabela nr 2. Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych w latach 2007 - 2011.

Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych				
2007	2008	2009	2010	2011
60	55	49	25	34

Tabela nr 3. Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych z podziałem na gminy.

Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych			
Gmina Police	Gmina Dobra	Gmina Kołbaskowo	Gmina Nowe Warpno
115	21	20	1

Tabela nr 4. Umieszczenia w placówkach opiekuńczo - wychowawczych w 2009 r. z podziałem na gminy.

Typ placówki	Umieszczenia w 2009 r. z podziałem na gminy				Razem
	Gmina Kołbaskowo	Gmina Dobra	Gmina Police	Gmina Nowe Warpno	
Placówka opiekuńczo - wychowawcza w Policach	0	0	3	0	11
Placówka opiekuńczo - wychowawcza w Tanowie	1	2	5	0	

Tabela nr 5. Umieszczenia w placówkach opiekuńczo - wychowawczych w 2010 r. z podziałem na gminy.

Typ placówki	Umieszczenia w 2010r. z podziałem na gminy				Razem
	Gmina Kołbaskowo	Gmina Dobra	Gmina Police	Gmina Nowe Warpno	
Placówka opiekuńczo - wychowawcza w Policach	1	0	3	0	8
Placówka opiekuńczo - wychowawcza w Tanowie	0	0	4	0	

Tabela nr 6. Umieszczenia w placówkach opiekuńczo - wychowawczych w 2011 r. z podziałem na gminy.

Typ placówki	Umieszczenia w 2011r. z podziałem na gminy				razem
	Gmina Kołbaskowo	Gmina Dobra	Gmina Police	Gmina Nowe Warpno	
Placówka opiekuńczo - wychowawcza w Policach	0	1	3	2	15
Placówka opiekuńczo - wychowawcza w Tanowie	1	1	3	4	

Na podstawie danych przedstawionych powyżej można zaobserwować duży napływ dzieci do rodzin zastępczych w latach 2007 - 2009.

Z kolei w 2010 r. liczba dzieci umieszczanych w rodzinach zastępczych znacznie zmniejszyła się. Powodem takiego stanu rzeczy może być fakt, iż w 2010 r. w Centrum zatrudniono Asystentów Rodziny, którzy podjęli stosowne działania w środowiskach zagrożonych umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej, wskutek których zwiększyły się kompetencje wychowawcze rodziców, a tym samym wpłynęły one pozytywnie na zmianę sytuacji tych rodzin.

W kolejnym roku (2011) liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej ponownie wzrosła, jednak nie do takiego poziomu jak to odnotowano w 2009 r.

W odniesieniu do placówek opiekuńczo - wychowawczych liczba dzieci w nich umieszczanych w latach 2009 - 2011 jest bardzo zmienna, przy czym najwięcej dzieci zostało umieszczonych w 2011 r. Od kilku już lat w ww. placówkach nie umieszcza się dzieci poniżej 7 roku życia. Są one kierowane do pogotowia rodzinnego bądź rodzin zastępczych.

5. Cele i zadania programu.

Głównym celem programu jest skoordynowanie i zrównoważenie rozwoju pieczy zastępczej w Powiecie Polickim. Osiągnięcie ww. celu jest możliwe poprzez realizację następujących celów szczegółowych:

- 1) zwiększenie liczby rodzin zastępczych zawodowych w ramach przewidzianego w programie limitu;
- 2) wsparcie istniejących rodzin zastępczych poprzez:
 - a) organizowanie specjalistycznych szkoleń mających na celu podniesienie kompetencji opiekuńczo - wychowawczych tych rodzin,
 - b) prowadzenie grup wsparcia,
 - c) zapewnianie dostępu do specjalistycznej pomocy,
 - d) przyznawanie dodatkowych świadczeń dla rodzin zastępczych zawodowych,
 - e) zatrudnianie osób do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich oraz organizowanie pomocy dla tych rodzin przy udziale wolontariuszy;
- 3) zatrudnienie koordynatorów celem udzielania pomocy rodzinom sprawującym pieczę zastępczą w realizacji ich zadań oraz współpracy z asystentami rodziny i pracownikami socjalnymi zatrudnionymi w ośrodkach pomocy społecznej w gminach położonych na terenie Powiatu Polickiego;

- 4) zapewnienie kompleksowej pomocy osobom usamodzielnianym opuszczającym pieczę zastępczą, w tym wsparcie w realizacji indywidualnych programów usamodzielnienia oraz wsparcie rzeczowe i finansowe.

Przewidziane w programie zadania oraz termin ich realizacji ujęto w poniższej tabeli.

L.p.	Zadanie do realizacji	Termin realizacji
1.	Organizowanie grup wsparcia dla rodzin zastępczych.	Począwszy od I kwartału 2013 r. (2 spotkania w roku)
2.	Świadczenia fakultatywne dla rodzin zastępczych.	Na bieżąco
3.	Przekształcenie rodzin niezawodowych w zawodowe.	Na bieżąco, w ramach limitu
4.	Zatrudnienie koordynatorów.	Na bieżąco, w miarę potrzeb
5.	Poszukiwanie kandydatów na rodziny zastępcze.	Na bieżąco
6.	Prowadzenie szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępcze.	2 razy w roku
7.	Objęcie rodzin zastępczych poradnictwem specjalistycznym.	Na bieżąco, w miarę potrzeb

6. Limit nowo zakładanych rodzin zastępczych zawodowych na lata 2013 - 2015

Niewątpliwie najbardziej pożądaną formą pieczy zastępczej są rodziny zastępcze zawodowe niespokrewnione z dzieckiem. Rodziny zastępcze zawodowe są przyszłością profesjonalnej opieki pozainstytucjonalnej.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2012 r. w Powiecie Polickim rodzin niezawodowych z jednym dzieckiem jest 37, z dwojgiem dzieci - 5, z trojgiem - 5, a z czworgiem - 2. Wszystkie rodziny niezawodowe, które sprawują opiekę nad co najmniej trojgiem dzieci mogą zostać - zgodnie z przepisami ustawy - rodzinami zawodowymi. Ponadto aktualnie jedna rodzina niezawodowa wychowująca obecnie 2 dzieci wyraża gotowość na przyjęcie jeszcze 1 dziecka i przekształcenie się w rodzinę zastępczą zawodową.

Na podstawie analizy liczby rodzin niezawodowych, które mogłyby zostać przekształcone w rodziny zastępcze zawodowe, ustala się w Powiecie Polickim, na lata 2013 - 2015, następujące limity nowo zakładanych rodzin zastępczych zawodowych:

- 1) 2013 r. - 3 rodziny;
- 2) 2014 r. - 2 rodziny;
- 3) 2015 r. - 2 rodziny.

7. Sposób monitorowania programu.

Program ma charakter otwarty i będzie podlegał ewaluacji w zależności od pojawiających się okoliczności formalno - prawnych oraz bieżących potrzeb.

Monitorowanie realizacji programu odbywać się będzie na podstawie prowadzonej przez Centrum corocznej analizy zebranych danych i informacji w przedmiotowym zakresie. Informacje na temat monitoringu programu będą przedkładana przez Centrum Zarządowi Powiatu w Policach oraz Radzie Powiatu w Policach w ramach corocznego sprawozdania z działalności Centrum.